

دکتر عبدالرضا معادی

اگر فرد دیابت داشته باشد باید آگاهی پیدا کند که بیماری او میتواند به چشمها، اعصاب، کلیهها، قلب و دیگر سیستمهای مهم بدن آسیب برساند. این بیماری میتواند در دهان نیز مشکلاتی را بوجود آورد و در افراد دچار بیماری دیابت نسبت به افراد سالم خطر ابتلا به بیماریهای پرئودنتال بیشتر است. همچنین پوسیدگی، خشکی دهان در این افراد بیشتر است.

بیماریهای پرئودنتال، شامل عفونتهای لته و استخوان نگهدارنده دندان میباشد. در مراحل پیشرفته، این بیماریها میتوانند منجر به جویدن دردناک و حتی از دست رفتن دندان شوند، نظیر هر عفونت دیگری، بیماری لته موجب میشود تا کنترل و نگهداری قند خون مشکل شود. افرادی که بیماری دیابت کنترل شده دارند شبیه افراد غیربیمار هستند. بچههای مبتلا به دیابت وابسته به انسولین (IDDM) همچنین در معرض خطر ابتلا به مشکلات لته هستند. کنترل خوب دیابت بهترین محافظت در مقابل بیماری پرئودنتال است. مطالعات نشان داده است که کنترل میزان قندخون، خطر ابتلا به برخی از عوارض دیابت را کاهش میدهد نظیر عوارض چشمی، بیماریهای قلبی و آسیبهای عصبی.

دانشمندان معتقدند که بسیاری از عوارض منجمله بیماری لته میتوانند بواسطه کنترل خوب دیابت پیشگیری شوند.

تغییرات عروقی:

افزایش ضخامت عروق یک عارضه بیماری دیابت است که ممکن است خطر ابتلا به بیماری لته را افزایش دهد. عروق خونی اکسیژن و مواد غذایی را به نسوج بدن انتقال میدهند من جمله به دهان و همچنین مواد زائد را از محیط بافتها دور مینمایند. دیابت با افزایش ضخامت عروق موجب کندی جریان تغذیههای و برداشت مواد زائد میشود. این حالت میتواند مقاومت نسوج لته و استخوان را در مقابل عفونت کاهش دهد.

باکتری:

انواع زیادی از باکتری (جرم) بر روی مواد قندی بخوبی رشد میکنند. هنگامیکه بیماری دیابت کنترل ضعیف داشته باشد، میزان بالای گلوکز در مایعات دهان ممکن است به رشد بیشتر باکتریها (جرمها) و شروع بیماری لته کمک میکند.

مصرف سیگار:

مطالعات نشان داده است که مصرف سیگار علاوه بر ایجاد بیماریهای قلبی و سرطان شانس ابتلا به بیماری لته را افزایش میدهد. در واقع سیگارها ۵ برابر بیشتر از غیرسیگارها شانس ابتلا به بیماری لته را دارند. اگر فردی سیگاری و در عین حال دچار دیابت باشد و در محدوده سنی ۴۵ سال یا بیشتر وقوع بیماری شدید لته در او ۲۰ مرتبه از فرد غیرسیگاری و غیرمبتلا به دیابت بیشتر خواهد بود.

مشکلات مربوط به دیابت در دهان:

- ۱- پوسیدگی دندانی: افراد جوان مبتلا به دیابت وابسته به انسولین (IDDM) که کنترل بهداشتی خوبی دارند و بیشتر از دندانهای خود مراقبت میکنند اغلب حتی پوسیدگیهای کمتری را نسبت به دیگر بچهها دارند چون بسیاری از غذاهای محتوی شکر را مصرف نمیکنند.
- ۲- برفک: یک عفونت ایجاد شده توسط قارچ میباشد که در دهان ایجاد میشود. افراد دچار بیماری دیابت شانس ابتلا به برفک را بیشتر دارند چون قارچها در میزان بالای گلوکز رشد میکنند.
- مصرف سیگار و استفاده از دست دندانهای مصنوعی (بخصوص آنهاییکه بطور مستمر استفاده میشوند) میتوانند منجر به عفونت قارچی شوند. کنترل خوب دیابت، عدم مصرف سیگار و خارج کردن و تمیز کردن دست دندانهای مصنوعی میتواند از بروز برفک جلوگیری نماید.
- ۳- دهان خشک: عارضه دهان خشک میتواند منجر به سوزش، زخمهای دهانی، عفونتها و پوسیدگی دندانی شود. خشکی دهان (گزورسیتما) وقتی بزاق کافی و مایعات محافظتی طبیعی در درمان وجود ندارد. بزاق به کنترل رشد جرمهایی که مسبب پوسیدگی دندانی و دیگر عفونتهای دهانی هستند کمک مینماید.

یکی از دلایل اصلی ایجاد دهان خشک مصرف داروهاست. بیش از ۴۰۰ دارو و فرآوردههای مشتمل بر داروهای سرماخوردگی، فشارخون و افسردگی میتوانند عارضه دهان خشک را ایجاد نمایند. اگر فردی دارو مصرف میکند میبایست به دندان پزشک و پزشک خود اطلاع دهد. ممکن است فرد با استفاده از داروهای دیگر و یا کاربرد بزاق مصنوعی، دهان خود را مرطوب نماید.

محافظت از دندانها:

بیماریهای شدید پرودنتال، نه تنها منجر به از دست رفتن دندانها میشوند بلکه میتوانند همچنین موجب تغییراتی در شکل استخوان و نسوج لته شوند. لته حالت ناهماهنگ پیدا کرده و دست دندان مصنوعی خوب تطابق پیدا نمیکند. افراد دچار بیماری دیابت اغلب بواسطه دست دندان مصنوعی سوزش لته دارند.

اگر جویدن با دست دندان مصنوعی دردناک است فرد میبایست غذاهایی را انتخاب کند که جویدن آنها آسانتر باشد بشرط آنکه از رژیم غذایی دیابت تبعیت نماید. خوردن غذاهای نامناسب ممکن است کنترل قندخون را دچار مشکل نماید. بهترین راه برای اجتناب از این مشکلات حفظ دندانهای طبیعی و سلامت لتهها میباشد. وضعیت بیماری پرودنتال در صورتی که فرد دچار دیابت باشد.